

ELŐFIZETÉS:

Egész évre 6 ft.
Fél évre 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a laptulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többzori hirdetésnél olcsóbb. Nyiltér
sora 25 kr. Bélyegdíj minden
hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Kulán, 1883. május hó.

zt hiszem, hogy a zombori segélyegylet cégjegyzőinek 120 firt bélyegcsontkítás miatt történt megletelezésére vonatkozó közleményben (19. szám) — érdemtelennél lett az egylet szakközege — nincs szerencsém neve — s állása szerint őt ismerni — járatlansággal vádolva, holott a szakértetlenség jelen esetben éppen a leletező, s még inkább az alapítvány leltre minden teketória nélkül a bírságot kiszabó hizegeket vatalos köterheli. (Még nincs kiszabva Szerk.)

Fölteszem, hogy a zombori segélyegylet nem részvénytársaság, hanem mint egyebütt is, szövetkezetet képez. Nem alkalmazható tehát a cégjegyzésre alapszabályszerűleg jogosított igazgatósági tagjaira az illetéki díjjelezék 13-ik tételének 16. d) pontja, mert ez világosan csak a címvezetőnek — egyes vagy társkereskedők ugynevezett procuristáinak, (ilyen lehet az üzletvezető fősegéd, könyvelő vagy pénztárnok stb. ha képességgel bír s főnökének bizalmát is bírja) — és a részvénytársulatok igazg. tagjainak bejegyzése után szab minden jogosított bejegyzéséért 5 firt állandó illetéket.

És ennyiben rectificálnom kell a közlemény azon kitételét is, mintha a keresk. törvény szerint járna minden cégjegyző után 5 firtos bélyeg. Sajnos, ez abban nem foglaltatik, bár minden kétség, félreértelmezés és kormányhatósági önkény elmellőzése végett nem ártana, ha benn lenne

Mert tudni kell, hogy az absolut korszakból pure et simple törvényhozásilag átvett „bélyeg- és illetmények“ 12 tétel 14 d) pontja alatt csupán jogosított címvezetők — Procuratfűher — említettnek, az eredeti törvényben a részvénytársaságok igazg. tagjairól tehát szó sincsen, ez csak a legújabb pénzügymin. hivat. összeállításába lett — nem tudni quojure, — mert hisz a miniszterium nem törvényhozó — s törvénytvőítő, hanem csak végrehajtó közege — minden jogsterű alap nélkül becsapószve, — ezen hivat. összeállítás előtt soha senkinek sem jutott eszébe a társulati igazg. tagok mint egyúttal cégjegyzők után letelelet fölvenni, s bélyegcsontkítási bírságokat kiszabni

Hogy mennyire helytelen és a jogfogalmakkal ellenkező a hivatalos összeállítóknak azon felfogása is, mely a részvénytársaságnak igazg. tagjait, kik rendszerint a társaság cégét — hol kettesével, hol hármasával — az alapszabályok meghatározása szerint — jegyezni jogosítják, — az eredeti törvényben foglalt „címvezető“ vel azonosítja, kitűnik már abból is, hogy a „procurista“ — jogi fogalmánál fogva, — mint ez a keresk. törv. 37. §-ában meghatározatik, — az üzlettulajdonosnak meghatalmazottja, tehát egészen külön álló személye, kinek semmi része sincsen az üzletről, — mert különben nem cégvezető, hanem cégtárs lenne.

Ugyanezt azonban valamely kereskedelmi társaság igazg. tagjairól mondani nem lehet, mivel ezek részvényeiknél fogva a társaságnak szorosán vett belfogai, s vagyonának valóságos társtulajdonosai, — s mint ilyenek a társaság összesége — közgyűlése — által csak megbizattak a cégnek jegyzésére, más szóval: az egész társaság nevében kötelezettségek elvállalására azon bizalomnál fogva, mellyel a többi társtulajdonosok bizalmát fogva, bármily célra alakult is, kell, hogy az üzleti ügyek rendes vezetésére maga kebeléből egy kisebb számú s a székhelyen tartózkodó bizottságot rendeljen, ha csak teljesen fennakadni nem akar.

Teljesen analog ezen esettel jogilag, midőn 5—6 tagú közkereseti társaság, u. n. társaság alakul, mely azonban abban állapodik meg, hogy a társaság cégét annak csupán 2 vagy 3 tagja jegyezhesse, külön-külön vagy legalább kettő együttesen, mivel talán a többi 3 társtulajdonos az üzlethez nem igen ért, vagy másutt lakik, s mivel a cégjegyzésre feljogosított 2—3 tag a többinek bizalmát bírja.

Soha senki sem mondotta, vagy mondhatja azonban, hogy ezen feljogosított 2—3 tag most már „procurista, címvezető“ a szó szoros értelmében, mert ők bizony továbbra is társtulajdonosok maradnak, csak-hogy a többiek nevében is intézkedhetnek.

Soha senki sem kívánt ilyféle cégjegyzők után egyenként 5 firt bélyeg, mert hisz mint társtulajdonosok a cég és társasági szerződés bejegyzéséért járó (13. tétel 16 a) b) pontja) 20 firt bélyegyet ugyis lerótták.

Valamint jogilag lehetetlen tehát ilyen cégjegyző társtulajdonos után a címvezetői 5 firt külön bélyegdíjat követelni, ép oly helytelen ilyesmit akár a részvénytársulatok, akár a szövetkezetek cégjegyző igazgatósági tagjai után kiróni. — Mert ezek sem egyebek, mint társtulajdonosok és köztulajdonosok, kik e mellett a többiek által még a cégjegyzéssel is megbizattak.

Pusztán fiskális szempontból tekintve azonban, mely szempont ugy látszik a főkormányhatóságtól kezdve az utolsó financzközéig egyedül irányadó, mit a miniszteri összeállítás fentemlített jogi laptusa is bizonyít, igen nyereséges lehet a felpanaszolt értelmezés; csak-hogy a jog és igazság világsága elől még a financnak sem lehet menekvése, ha ráolvastatik a credo.

Megengedem azonban, hogy ha több helyütt, fizetett hivatalnokképpen az üzletvezetésére felfogadott u. n. vezérigazgató is, ki azonban mint hivatalnok — magának az igazgató választmányának nem tagja, — a cég jegyzésére feljogosított, — ez valóságos címvezetőnek tekintendő, s aláírásának bejegyzéséért a procuristákra kiszabott 5 firt bélyegdíj jár, de csakis az esetre, ha külön felfogadott s fizetett közeg.

Persze mindennek ismeretét egy leletező iktatótól, vagy talán csak irnokoskától megkivánni alig lehet; hisz alig egyebek mostanában másoló és papirus-rendező masináknál. De annyit már ezektől is, ha a busás fogdíj reményétől ösztönözötve, leletekkel foglalkozni akarnak, megkivánni lehet, hogy olvassák el a kezükbe adott — habár fentiek szerint jogilag helytelen — szabályzatot; s ne vegyenek fel letelelet a szövetkezet igazg. tagjaira, midőn azon szabály maga csak a részvénytársulatiakat sújtja, — mert ily szabály szorosán értelmezendő — és ok nélkül, erkölctelen haszonvágyból másokat zaklatni tilos.

Még inkább megrovandó azonban az ily kiszabásu financzközeg, kinek a miatyánkja s mindennapi kenyere a bélyeg tarifa, ha minden haszontalan s alaptalan letelelet sok teketória nélkül kirója a tetemes bírságot, — s a feleknak saját felületessége vagy járatlansága folytán újabb felfolyamodási költségeket okoz, — méltán megérdemelné, hogy a felek javára ő bírságotassék meg, mert ily eljárásával még inkább sújtja az ugysem igen rokonszenves pénzügyi közegek elleni elégtelenséget.

Teljesen jogtalanok és egyenesen a fennálló szabályzatba ütközőnek, kell tehát tartanom a szövetkezeti igazg. tagok után kirovott bélyegdíjat, de más tanácsot alig adhatnék, mint hogy felebbezze meg képviselője, a kiszabás szükség esetére egészen a jogi laptusát elkövető miniszteriumig, mert elvégre is kell, hogy ily elvleges és igen gyakran előforduló kérdésben a hivat. közegek is valahára tisztán lássanak.

A szövetkezeti képviselőt azonban ez esetben a járatlansági vád alól részéről felmentettnek tekintem

Partos.

Jelentés

a Bács-Bodrogh megyei gazdasági egyesület által f. hó 15. és 19. napján rendezett szántás- és ekeversenyekről.

Nagyméltóságú Miniszterium!

A megyei gazdasági egyesület által rendezett ez ideig szántás- és ekeversenyek lefolyásáról szerencsém van a következőket jelenteni.

A versenyek tulajdonképi hivatásuk szerint két fontos célt foglaltak magukban, egymint:

1. A szántás verseny, melynek kiváló feladatát az képezte, hogy a legjobban szántani tudó kisbirtokos vagy gazdasági cseléd kitüntetessék, tekintet nélkül arra, hogy milyen szerkezetű ekével szánt. Ezen versenyre jelentkezettek mihez tartásul megállapítottat a vidéken dívó szántás mélysége, a szántás szabályossága vető alá Ló- vagy ökor togatok nem képeztek kivételt. A versenyző 100 □ ölnyi szántatlan földet kapott versenyterül. Versenyezhetett minden megyebeli gazda és gazdasági cseléd.

Dijakul szolgáltak: 1-ső díj 3 db arany, 2-ik díj 2 db arany, 3-ik díj 1 db arany; ezen földön kívül a bíráló bizottság egyes aránylag igen jól szántóknak külön még több ezüst forintosokat is ajándékozott.

Az ekeverseny célja volt a különböző szerkezetű egyes, kettős, és hármas ekéket technikai előnyeik szerint versenyre bocsájtani és azokat egymáshoz hasonlítva viszonylagos jószáguk és előnyeik szerint díjazni.

A bírálóknál tekintetbe jöttek: az igavonó erő nagysága, a barázda mélysége, tisztasága és szélessége, az eke forgató vagy porhanyító képessége, szilárdsága és beállító szerkezete.

A mivel felzántott földön eszközöltetett, de kísérlet tétel szántatlan földön is Versenyezhetett minden gépgyáros vagy gazda.

Dijakul szolgáltak: 1-ső díj egyesületi oklevél, 2-ik díj haladási oklevél, 3-ik díj elismerő oklevél.

Első verseny rendeztetett Kulán május hó 15-én.

A versenyben elnökölt Szemző Gyula ur a gazdasági egyesület alelnöke; képviselve volt, a gazdasági egyesület Kula mezőváros és vidékéről mintegy 100 taggal, tekintélyes számban a községi eljárásságok és földbirtokosok

Részt vettek a szántás versenyben: Vogl György Kula, Lencz Ádám Kula, Plancsák Ferenc Keresztur, Weidmann Máttyás Torzsa, Schmidtner Jakab Kula, Hahn József Kula, Schmidt Péter Veprovátz, Vuity Péter Kula, Mayer Ádám Cservenka, Blanz Miklós bérese Kula, Müller Jakab bérese Ó-Soóvé.

Az ekeversenyben résztvettek: Tarnóczy Krumpach-féle hármas ekével és saját szerkezetű egyes ekével, Budapestről; Kotzó Pál saját szerkezetű 3 as és kettős ekével Budapestről.

A bíráló bizottság tagjai voltak: Szemző Gyula, Rácz György Kuláról, Fikácsy Gyula Kuláról, Schlagger Tamás Kuláról, Maximovits Lázár Kuláról, Ránkov Miklós Kuláról, Mokry Viktor Ó-Verbászról, Dudás Márton Kuláról, Tóth Sámuel Feketehegyről, Rech Ferenc Kuláról, Fratricsevits János Hegyesről, Schick Máttyás Kuláról, Kis Lajos Hegyesről, Kulyancsics Ráda Kuláról, Schlagger László Kuláról, Krumpach Fülöp Cservenkáról, Blanz Miklós Kuláról, Kichler János Kuláról, és alólrít közgazdasági előadó. A bíráló bizottság feloszlott két részre.

Dijak következőknek ítéltettek: 1-ső díj Hahn József kulai lakosnak, 2-ik díj Weidmann Máttyás torzsa lakosnak, 3-ik díj Mayer Ádám cservenkai lakosnak; továbbá mint aránylag szépen szántó: Plancsák Ferenc kereszturi lakosnak 3 db ezüst firt, Müller Jakab ó-soóvei lakosnak 2 db ezüst firt, Schmidt Péter veprováci lakosnak 2 db ezüst firt, Schmidt Péter Jakab és Blanz Miklós béreseinek 1—1 firt, végül Lencz Ádám, Vogl György és Vuity Péter kulai lakosoknak a jó munkáért elismerés szavaztatott.

Ugyan ezen alkalommal Mayer Ádám cservenkai lakos bemutatni saját készítményét és igen egyszerű lán boronáját, melyet a bizottság teljes elismerésre méltónak talált. Készítő, boronájára szabadalmat fog kérni.

Második verseny, rendeztetett Bács-Almászon május hó 19-én.

A versenyeken elnökölt Szemző Gyula a gazd. egy. alelnöke.

A versenyen képviselve volt a gazd. egyesület hasonló arányban mint Kulán, nemkülönb a közvidéki községek és felső bácskai földbirtokosok feltűnő számban.

Jelenvoltak Bács-Bodrogh megye fő- és alispánja is

Résztvettek a szántási versenyben: Schütz Máttyás, Walter Mihály, Stabl Ferenc, Zeke Antal, Imgrund Ádám, Reisinger Péter, Mayer Henrik, Imgrund János, Uhrich János, Gumpl János, Sente Máttyás, Sente Máté, Tumbász Antal, Szvetkovits Péter, Kollár Antal, almási kisbirtokosok, Balogh László mélykúti kisbirtokos; nevezett Sente Máttyás különösen mint Siskovits Tamás nagybirtokos bérese.

Az eke-versenyben résztvettek: Tarnóczy Gusztáv Krumpach-féle 3-as ekével Budapestről, Marschall Sons & Comp, Eckert féle 3 as ekével és 4-es, 2-ös és 1-es ekékkel Budapestről, Kotzó Pál saját szerkezetű 3-as és 2-ös ekékkel Budapestről.

A bíráló bizottság tagjai voltak: Szemző Gyula, Vojnits Dávid Ó-Morovicáról, Kovacsics Károly Bács-Almásról, Törk János Madarásról, Bakay Dezső Bács-Almásról, ifjabb Perczel Miklós Bajáról, és a közgazdasági előadó.

A díjak a következőknek ítéltettek oda, a szántás versenyben: 1-ső díj Schütz Máttyásnak, 2-ik díj: Reisinger Péternek, 3-ik díj: Balogh Lászlóknak, továbbá mint aránylag szépen szántóknak, Mayer Henriknek 3 ezüst firt, Sente Máttyás és Imgrund Ádámnak egy Zeke Antalnak egyenként két-két ezüst firt, végül Imgrund Jánosnak 1 forint.

Az eke-versenyben a kitüntetéseket követ-

kezőknek ítelték oda: Az eke-versenyénél fentebb előadott bírálati pontok egyenként külön minősítve, a jeles 4 es számmal, a jó 3-as, az elégséges 2-el, a nemelégséges 1-el, beadatott összesen 180 számjegyet, ebből kapott Taratóczy Gusztáv 180-at, tehát egyhangulag az első díjat nyerte, Marschall Sons kapott 141 számjegyet, tehát a 2-ik díjat nyerte, Kotzó Pál kapott 131 számjegyet, tehát a 3-ik díjat nyerte.

A kettős ekék dícsérő osztályzatban részesültek. A többi ekék gyakorlatilag bemutattak ugyan, de versenytárs hiányában külön díjazás alá nem jöhettek.

A kitüntetések mindkét helyen ez alkalommal a közönség előtt az elnök elismerő és buzdító szavai kíséretében lettek kihirdetve és a szántás versenyzőknek a helyszínén azonnal kiosztva.

A versenyekkel egyidejűleg Kulán és Bács-Almásban több gépgyáros, ugymint Strobl, Baris és Kollerich Budapestról, Ruston Proctor és Comp. Budapestról, Havas Mihály és társa Nyit-ráról stb. kiállítottak különféle gazdasági gépeket, a melyek azonban külön bírálat alá nem jöhettek.

A gazda közönség meggyőződésén a gazdasági egyesület által most már 4. ízben rendezett szántás- és eke-verseny hasznosságáról, azon óhajlásának adott hangos kifejezést, hogy hasonló irányban az egyesület a megye különböző pontján lehetőleg minden évben ténykedjék.

Kelt Szabadkán, 1883. május 22.

Bács Vilmos,
közgazdasági előadó.

Hírek.

Távirat. Almás, május 19. Szántásban első díjat Schütz Mátyás, másodikat Reisinger Péter, harmadikat Balogh Lázár nyerte, továbbá 3 firtot Mayer Henrik, kettőt Sente Mátyás és Imgrund Adám, Zeké Antal, egyet Imgrund János, eke-versenyben első díjat Taratóczy Gusztáv, másodikat Eckert, harmadikat Kotzó.

Gr. Lichtenberg dandárnok és Standeisky ezredes, a 23. ezred helyben állomásozó századainak megvizsgálására a csütörtök esti vonattal városunkba érkezett.

Br. Podmaniczky Armin, zombori kir. jószágigazgató, f. évi jul. 1-től hasonló minőségben Ó-Budára helyeztetett át.

Fülöp Kálmán, sztanisiczi jegyző, 100 firtal a zombori magyar olvasókör alapító tagjai közé lépett.

Cégbejegyzések. Johanna Braun ruhakereskedő Ujvidéken, bej. u. o. ápr. 9. — Moric Szlezsák Ujvidéken, bej. u. o. ápr. 16. — Emma Rottmann pálinka- és ecetekereskedő Ujvidéken, bej. u. o. ápr. 16. — Clotilde Brill diszmaárkereskedő Ujvidéken, bej. u. o. ápr. 16. — Florián Agoston vegyesárkereskedő Temerinben, bej. az ujvidéki kir. törvényszéknél ápr. 9. — Neidhofer Georg vegyesárkereskedő Bulkeszen, bej. az ujvidéki kir. trvszéknél ápr. 9. — Zombori első önségélyező szövetkezet, az alapszabályok módosítása és az új igazgatóság névsora, bej. a zombori kir. törvényszéknél március 8-án. — Torzsai takarékpénztár részvénytársaság keletkezett március hó 15. bej. a zombori kir. trvszéknél ápr. hó 19. — Parabutyi segély-szövetkezet, keletkezett 1882. november hó 20., az igazgatóság bej. a zombori kir. trvszéknél ápr. hó 5.

Gyászír. Városv Tivadár főgymnasiumi tanárnak egyetlen kedves kis fia, Pistika, csütörtökön este fél 8 órakor elhunyt. Temetése holnap szombaton délelőtt 10 órakor lesz. A drága halottnak igazi részvétellel gyászolt emléke enyhítse bús szüleinek fájdalmát!

A multkor hirdett két gép már kedvezően eladván, azon hitben, hogy gazdáinknak ingyenes alkalmat nyújthatunk olcsóbb cséplők beszerzésére, jelenthetjük, hogy egy tegnapi vett levél szerint egy eredeti angol 8 lóerejű egész új kítőnő cséplőgép (loco Szabadka szállítva) családi baleset miatt próba után 20 % al a beszerzési áron eladó. Bővebbet a kiadóhivatal.

Rigyicán Albert Vilma urasági kertész, kibem minden rigyicai gazdatiszt összpontosítva volt, megúván jó dolgát, f. hó 22-én agyonlötöte magát.

Karavukován május 22-én déli 12 $\frac{1}{2}$ órakor igen nagy zivatar állott községünk fölött, és igen szomorú kimeretelű volt, a mennyiben Rudolf Péter igen szegény s családos ember háza tetejébe beütvén, annak tetejét pár perc alatt elhamvasztá. A vihar alatt a szobában levő Péter nevű fiát oly erősen horzsolta a villám, hogy az orvos véleményeként a szenvedett égés sebek következtében életéhez igen kevés remény van. A kár mintegy 300 frtra rúg, s tekintve a fentnevezett szegénységét; igen nagy. A könyöradamány gyűjtéséhez azonnal hozzá fogtunk, s reméljük, hogy a ház még a héten tető alá jön.

Palánkai hírek. Folyó hó 21-én alkonyatkor nagy zivatar támadt. Künn a földeken a villám lecsapván, egy itteni jó módú paraszt gazdát s két értékes lovat leütötte. A gazdát eszméletlen kívüli állapotban hozták haza, hol is nem sokára magához tért. Jelenleg súlyosan beteg. — Német szántásulatot várunk. Csángó testvéreink javára helyben nagyobb mérvű gyűjtés indittatott meg.

Ó-Becsei hírek. Csángóink iránti érdeklődésre vonatkozólag megemlítésre méltó, hogy Ó-Becse, Szenttamás, Bács-Földváról az alispáni felhívásra mi válasz sem érkezvén, annál nagyobb érdeme az a tisztán szerb lakosokból álló Turia községnek azon nyilatkozatával, hogy 14-15 csángót igen szívesen elfogadna. Hiába Sztójkovits Vazult jegyzőül birni igen háladatos dolog. Petrovosczellő község szinte nyilatkozott oly formán, hogy a gazdák mezei, nyári munkásokkal már ellátva lévén, a felhívás elkésett. Bámuljunk azonban

Szenttamást, a hol hallomás szerint a szolgáló-népség a nyári munkákra már nagy részben elszöngölve lévén, cseléd-népek nagy hiányában vannak. — Ó-Becsen a plébánia épület közvetlen szomszédságában épülni kezdett, de végbefejezése tekintetében a zombori új templommal hason sorsban részesülő zsidó templom, a litkőzség által lehorodni rendeltetvén, a házhelyet a katolikus litkőzség vásárolta meg; — a város pedig az új városbáza oldaláni bejárójával házat vásárolt, ott leendvén egyidejűleg a csendőr laktanya és a ménistállók, a régi csendőr laktanyába a helybeli kórház fog áthelyeztetni. Ez utolsónak már rég ideje volt, mert az eddigi kórház csakugyan oly állapotban volt, hogy már a reá való pillanás beteggé tehetné az embert, nem hogy kigyógyította volna. — Ma temették el Szempék József öreg nyugdíjas tanítót, ki 43 éven keresztül bajlódva a gyermek nemzedékkel, városunkban élte le nyugalmas napjait. Két hónapi súlyos betegség után elment örök hazájába. Nyugodjék békével! r. l.

Topolyán Engländer Lajos eljegyezte a bájos és kedves Boskó Tirza k. a.-t, kit tavál a kulai iskolában tanusított meglepő paedagógiai sikereiért az ottaniak lapunkban sokszor méltán magasztaltak. Az esküvő júliusban lesz.

Palánkán május 26-án az önkényes tüzoltó egy-let javára a „Duna“ vendéglő termében tancumlatásig lesz, melyre azonban — sajna! — csak német meghívók küldettek szét. Mi azt hisszük, hogy Palánkán is akadkozík olyan ember, aki az ilyesmit magyarra fordítja, sőt a város becsülete érdekében meg is fizeti.

Kaltner János, ujvidéki tanító, a „Bácska“ derék munkatársa, szorgalmas és gyorskezü egyházi zene szerző, 3-ik számú egyházi zeneműve beküldötte. Az első címe „Veni sancte Spiritus“, a második „Ave verum corpus“, mindkettő köztetszésre talált a zenéileg előrehaladt ujvidéki khoruson. A törekvő és tevékeny javabéli férfi ezen új szerzeménye Tenor szölvára van írva s hozzá harmonium vagy zongora kíséret mellékelve. Részletes és érdemleges bírálatot elbavetvén elnekelletése után remélünk a darabokról hozhatni.

Zentai tarka-barkaságok.

Anno Domini 1883. die 19. mai.

Nini! épen itt jönnek Sumi és Kálnus izraelita polgártársunk, kérdjük meg csak őket: mi újság a városban?! — Ah! ők bizony sietnek, nem érnek rá megállni. . . . Ugyan hova mehetnek? Kísérjük csak őket. — Ugy! a kir. közjegyzőnél van dolguk. Száraz, üzletszerű valami. De nem! Tóni bátyánkhöz sietnek, a magánlakás felé. „Kipp-kopp!“ . . . „Szabad.“

A két polgártárs láttára Tóni bátyánk arca felderül. „Hozta a szerencse az urakat! No, az még is szép önkötl, hogy — kissé bár későn — nem felejtkeztek meg arról a kis — adósságunkról, a mivel . . .

„Kérem, kérem!“ „Pardon, bocsánat!“ — mekegett, hápogott egyik is, másik is rákvörösen. „Üljének egy kissé az urak, mindjárt kikérem a zsebkönyvecském-ből az arra vonatkozó jegyzeteket.“ „De — — kérjük alássan, mi — — egy igen komoly ügyben jöttünk az urhoz.“ „Nos, hát az adósság lefizetése is elég komoly dolog. Mindjárt jövök.“ „Instáljuk a tek urat — szólt Sumi elszántan — mi nem — — adósságot jöttünk fizetni.“ U-u-ugy! Igazuk van! Hogy is tehetni föl magokról ilyesmit! Mit akarnak hát?!

„Mi — — szóltak a jöttök, poszturába vágva personájukat — Rrrrrr Ferke, a „Z. Kolyvaszték“ — — segédei vagyunk, s mint ilyenek, felénk nevében kihívjuk az urat — páros viaskodásra, a miért az ur azt merete felünkről mondani, hogy: beestelen, hazudott? Jó Tóni bátyánk azt sem tudta, boszankodjék a Ferke toladók szemtelenségén, vagy pedig a két adós — pardon! segéd fölött — — nevéss-e!“ „Mondják meg magok a felőknek, — szólt végre bajusza alól mosolyogva jó Zsarkó Tóni, hogy a mit én mondtam a Ferkéről, azt nem én, hanem az „athletikai clubb“ becsületbírósa mondotta ki felőle — határozatlanlag. Elmehetnek.

Mikor aztán a két adós, pardon! segéd megjelenségét, az egész komikus dolgot Tóni bátyánk elmesélte ismerőseinek, volt a duellans és segédei fölött kacaj meg kacaj, egész az oldalfájásig!

De hogy is ne! Hisz ha már napjainkban annyira megy némely embernek vakmerősége, mint ime a Ferke esete, — hát akkor nemokára hallani, olvasni fogjuk azt, hogy: Spanga Pál, fölkerítte az ő kebelbarátjait, Jávort és Pitélyt, s elküldte őket Tóth Gerőhöz, kihívatta a vizsgáló-bíró párosviaskodásra.

Nem nevésséges, de egyuttal nem mélyen elszomorító állapot-e ez jelen társadalmi, s erkölcsi helyzetünknek?!

Boldog Isten! hová jutunk még?! . . . Tegyük félre a tréfát is, és beszéljünk hálásabb dolgokról.

Végre valahára, talán-talán eljutunk oda, hogy a két év óta vajdó építkezésekről komolyan lehet szólni. A 6 szállási iskola felépítése már elhatározott; a jelen havi közgyűlés pedig, hihetőleg elrendeli a városi építkezéseket is, s így városunk e téren mindenesetre nyerni fog.

Hidunkat renoválni fogják, még pedig egész célszerűen.

Piacunk . . . Jaj arról nem szólok . . . Színészeink is vannak, még pedig meglehetősen tehetségűek, Hegyi Gyula igazgatásában. Első előadásukat a „Stomai család“-dal kezdték meg, majd a „Tót leány“-nyal folytatták. A közönség eddigelé meglehetősen pártfogásban részesíté őket.

Bukovinai testvéreink harmadik csoportja ismét vendégei voltak városunknak, kiknek barátságos fogadtatásáról tanácsai megbízás folytán újlag Szekfü György, városunk e lelkes fia gondoskodott, teljes elismerést vívva ki ezuttal is egy a város, mint hazatelepülő testvéreink részéről. Kár, hogy gazdáink jóelőre nem iparkodtak egyes családokat itt tartani a nyári munkaidőre, mert bizony meglássák, ez a sok felosztott járásföld nagyon-nagyon meg fogja drágítani a munkabért, lévén Zentán, a földmennyiséghez aránylag, kevés napzámos.

A népkerti kioszk főpincére — elkéserevde az esős május miatt — hir szerint öngyilkos akart lenni. — Csak hiába, az emberek vágyait még a jó Isten sem

képes betölteni. A gazdák örülnek az áldott jó időnek, és ime: a vendéglős pincére pedig az áldott jó idő miatt — majd felakasztja magát.

Csángó.

Ó-Becse, 1883. május 20.

A májusi eső nemcsak a növényzetet vonta ki téltenségből, lényeges befolyással volt az espedő szellemi életünkre is, a mennyiben f. hó 19-én ugyan egy napon két helyen is hangverseny és zongzetas költemények elszavalása céljából rendeztetek előadások, még pedig részben oly sikerrel, hogy ez eseményt — mint kis városban epochát képező — e lapok hasábjain a nagy világ elé bocsátani, mint rendez levelező, de mint a szép művészetek őszinte kedvelője is, kötelességemnek ismerem.

A város nagy vendéglőjének dísz termében Dozella Sándor ének és zenetanár több tanítványa és az itteni — a titokzatos homályából „napfényre“ került — műkedvelők közreműködésével rendezett hangverseny műsora 12 darabból, zene, ének és szavalatból állott.

Az 1-ső darab: „Lohengrin“ harmónium kísérete mellett zongorán előadták: Hidler Mariska k. a. és Doze'la Sándor ur. Az előadott zenedarabról szólni nem szabad. Nagy — sajnos igen korán elhunyt nagy mester, Wagner Richard műve! Az előadás jól sikerült, különösen a harmónium kísérete.

A 2-ik szám magyar népdalok, Rác Ferenc ur kedvesen ismert helybeli kántor által énekelve. Ó-Becse község előadó hangját annyira és oly szép oldaláról ismeri, hogy jelen alkalomból énekléséről csak azt jegyzem meg: Rác ur énekelt, a szokott kitünőséggel. Nagy viléket kell bejárnunk, míg ily kellemes, terjedelmes, erős bariton hangot találunk. Egyet sajnálunk azonban mindemellett, azt, hogy nem akadt műkedvelő, ki az énekest zongorán kísérte volna, s így önmaga kénytelenítettvén énekelni is, kisérni is, hangját nem volt képes úgy kifejezni, hogy éneke még kitünően sikerüljön. De azért megérfedelte a taps-vihart, s ismételen volt kénytelen éneklését. Eljén!

A 3-ik szám „Galopp“ Fioritól, előadta Popovics Mariska k. a. és Dozella Sándor ur 4 kézre. Tekintve a darab nehézségét, ügybeni gyorsaságát, meglepő sikert tapasztaltunk. A kisasszony oly gyakorlati-sággal, oly kedvesen, a piánók és forték oly pontos és műértő megkülömböztetésével oldotta meg feladatát, hogy az általános taps-vihart méltán kiérdemelte. Ha hozzá vesszük kedves szép alakját, bizony azt hiszem, a közönség egyhangú óhajával találkozik, amikor kívánom, vajha a kisasszony minél gyakrabban szerencsétlene elragadóan szép játékaival!

A 4-ik szám, kis pihentető a zenei részek után, „a falusi kis leány Pesten“ Czuczor Gergelytől, szavaltta Elbert Cecil k. a. Az előadás jellemzésére eleget mondog, mikor azt az előadott darabok egyik legcsináltabbjének nevezem. Oly híven, oly kedvesen adta elő a kisasszony a kis versezetet, hogy felejthetetlen Czuczorunk talán másképp nem is képzelhette a főváros meglátogatott falusi kis leányt, és csak így hitte elbeszélhetőnek az ártatlan egyszerűségnek ottani élményeit és tapasztalatait.

Az 5-ik szám „magyar népdalok“ énekelte Hidler Mariska k. a., felesleges mondanom, hogy igen jól sikerült, s hogy a kisasszony egy a zongorajátékban, mint az énekekben jól állja helyét.

A 6-ik szám: „Ame chéri“ Egghardtól, zongorán játszotta Blau Etel kisasszony. Tekintve e darabnak is nehéz oldalait, tekintve a kisasszony még annyira gyermekkorát, hízélgés nélkül mondhatom, hogy a tapsokat méltán kiérdemelte.

A 7-ik szám: „Üdvözöllek“ Mendelsohntól, 2 hangon előadták Hidler Mariska k. a. és Buday István ur. A nagymester e gyönyörű áriájának előadása is megfelelt a várakozásnak. A kisasszony kitünő képes-seget, szorgalmat tanusít, nagyon természetes, hogy jelen szerepében is nagyon megálta helyét. Buday ur is úgy énekel, a mint őt ismerve, töle el is vártuk. Mint a rendezők legjelentékenyebbikét, mint énekest, minél gyakrabban szeretőnk hason szereplésekben látni és hallani.

A 8-ik szám: „Idylle“ Lóvtól, zongorán előadta Vojnovics Judit kisasszony. A műsoron csakis ezen egy szereplő neve mellett volt a kisasszony szó egészen kiírva, de csakugyan kicsi is, de kicsi esoda gyerme-keket láttunk benne. Azt hittük el sem éri kis kezével az alacsony székről a billentyűket a picit, kis kedves teremtés! De bezzeg, mikor ujjacskái nyomása folytán a billentyűk hangokat adtak, ekkor tapasztaltuk, hogy picit kis leánya ugyan, de nagy zenei képesség. Oly kedvesen, oly gyakorlatlan játszotta el darabját, hogy nála a tapsokat nem tartottam elegendőnek. Kézről-kézre kellett volna a kis kedvest adni, hogy kiki egy-egy őszinte csókkal fejezte volna ki elismerését, de köszönetét is. Adja az ég, hogy így haladva, a világ egyik nagy művésznőjévé fejlődjék szülei büszkeségére, a művészet pártoló és művészet-kedvelő közönség örö-mére, Ó-Becse városának pedig nagy dícsőségére!

Már majdnem oda jutottunk, hogy elmondhattuk volna: „a jóból is a sok megárt.“ De volt szives eb-beli aggodalmunkat elhárítani városunk eddig ismeretlen irodalmi napzámosa, Hubay Manó ur, felolvaván a műsor 9. sz. alatt megjelölt, önmaga szerette „Aggtelek ünnep“ című rajzot. Mit szólnak annak szövegéről, mit annak előadásáról? Már jóval előadása előtt láttuk szerzőt a többi szereplők közt ülve, szü-löttjét, előadandó művét olvasni, nem tudom: tanul-mányozási célból-e, vagy abbéli aggodalmaiban, hogy apai véghetetlen örömben születtjét nem a kellő alak-ban és kellő módon lesz közzé a nagy közönségnek bemutatni? A tárgy maga igen régi, mindennapi. Valamennyi kisebb rangú lap tárcájában bővében olvas-hatni. Ami benne új lehetne, az a nem létezés minő-ségével dísekszik, ami pedig benne régi, az — leg-szelidebben szólva — is csak unalmasnak nevezhető, s hogy az egész mű nem közönségünk ízlése és igé-nyéhez való. Az előadás akadozó, mit arra vagyok hajlandó magyarázni, hogy a darabot nem szerző ur, hanem valaki más, még pedig rosszul, olvashatlanul másolta le, s így szerző ur azt oly folyékonyan le nem olvashatta, amely dűcögösen az szerkesztve volt. Azért is volt ez valószínűleg a műsorra felvéve, ne-

hogy az előző sok szép, kellemesen, szabatosan előadott műdarab hatásából elbájlva, magunkat elbizuk, mintha az egekben járnánk. Ez hasonlított azon zuhanyhoz, melyet a haragos apa, leánya ablaka alatt guittározó szerelmes fiatal ember nyakába zúdit az emeletről. Lepottyantunk az égből. Kiábrándultunk és tapasztaltuk, hogy mi bizony nem az egekben, hanem Ó-Becse város nagyvendéglőjének dísztermében vagyunk, szerencsétlenülittetvén az „Aggleány ünnepe”, szerzője által előadva, hallgatni. Isten mentsen meg minden agg- és fiatal-leányt olyan ünneptől, a melyen szerző urnak netáni hason születtét, általa előadva, meghallgatni kénytelenítették. Azt hiszem, nem csalódom, mikor azt mondom, hogy ha néhány lapnak kiábrándatására időm és kedvem volna, e darab minden egyes mozzanatát és tételét kiböngészhetném. De lehet, hogy csalódom. Akkor azt mondom, hogy más tárgyat válasszon, vagy legalább más címet használjon a jövőre való névze nyilvánosan, szóval előadandó darabjainál és azt olvasható alakban írassa le.

Nem csoda, ha e műkincsnek lassu l-döcögtetése után, mint mikor a nap a f-legek mögől kibúvik és bájosan mosolyogni kezd, az arcok is oly hirtelen vált toztak öröm-hírnökökké át, látva Krvarics Deszanka kisasszonyt a zongora elé ülve, kezét a billentyűkön gyakorlottságot és kellemet tanúsító módon végig futtatni és hallani tőle a műsor 10. darabját, Marschall „Szerb ábránd”-ját kitűnően átérzeve, eljátszani. De jól esett az elébbi, mondhatni kellemetlen hatású előadás után a szép, kedves kisasszony által, a különben nehéz darabot oly szépen, oly elbájlóan hallani.

Ezután még a 11. sz. „Magyar népdalok” Rácz Ferenc ur által, végre a 12. ik darab „Minetto” Bocheri től és „Mars” Schuberttől — játszották Hídler Mariska k. a. és Dozella Sándor ur, ez utóbbi a kisasszony zongora-játékát harmoniummal kísérve, mint az 1-5-ös szám alatt, sikerülten adva — a hangverseny befejezését érte el, helyt adva másik — a tánc-műszi iránti hódolat nyilvánításnak, tartván e hódolat szokás szerint reggelig.

A második nevezetesség volt a magyar népkör helyiségeiben s ezt nem is rendezte más, nem is volt szereplője más, mint hazafi Veray János, utazó lantosunk, ki a Tisza vidékét saját alkalmosságával vagy is saját lábain beutazván, a fűzfák gyakori és közvetlen szemlélete és azok alatti kellemes szenderegések folytán azokkal némi rokonságra jutván, versgárára számára őriási nyers anyagot gyűjtött, melyet hogy mikép dolgozott fel, azt alkalma volt azon társaságnak tapasztalnia, mely tartva a másik hangversenybeli közönség túl nagy számától, szerényen ide vonult a muzsák fiában való gyönyörködhetés céljából.

Országos lantosunk annyira ismeretes a hon minden zugában, hogy előadásáról többet nem szólok, mint: város-lángos, Pestre este, János-mákos, palacsinta turós buktá stb. kadenciák ne továbbja.

Ez a két nevezetes előadás vázlata.

Tekintsük már most mindkettőnek céljait. Az első a művészi hangverseny kibocsátott műsorán kitéve nincs a cél, a mire rendeztetik, de minthogy kitűzött cél nélkül az ég alatt mi sem történik, hajlandó vagyok úgy magyarázni, hogy a hangverseny titkos célja közönségünk mulattatása volt, a miért is őszinte köszönet! De e hiedelmünköz némi kételyt szolgáltat azon körülmény, hogy a jegyek a közönségre feltűnő módon voltak majdnem ráerőszakolva és pedig annyira, hogy kitérni alig lehetett. Ugyanis városunk egyik legkedvesebb, legszebb hölgye volt az, a ki házról-házra járván, kosárral, komor fogadtatással nem törődve, a jegyeket kínálgatta, és ennek köszönhető, hogy a hangverseny anyagilag annyira sikerült. Már most egyszerű észlel elgondolva, hihetetlen, hogy valakit élvezetben részesítésre erőltetni kellésék. De meg az is hihetetlen, hogy egy fiatal gyermek, korát alig túl lépett hölgy önmagától vállalkozzék ily kellemetlen, hálátlan szerepre, a mi tekintve, hogy az előadás semmi-féle jótékony céllal egybekötve nincs, a jövőre való névze bármilyen előadásra is a közönség kedvét örök időkre elveheti. Ezek szerint a mint magán uton is értesültünk, valaki javára kellett ezen hangversenyt rendeztetnie, ezen valaki pedig nem más, mint Dozella Sándor, ének-zene tanár s a helybeli szerb dalárda karmestere, ki jelenleg Ó-Becse körül eltávozóban levén, utiköltség dolgában nem a legjobban áll, családosi ur ember levén pedig, úgy mint Veray János nem utazhat. Hogy tehát az őt megillető kényelemmel utazhasson el, volt tanítványai jószívűség fordul és őket általa rendezendő hangversenyben való közreműködésre hívja fel. Mi lányabb a viasznál? a gyermeki, női szív. Hogy ne engedne egy megszorult ember, plane volt tanítója kérelmének és ennek felségelyezése céljából magát a házról házra járás, a komor, néha udvariatlan, majdnem durva elutasítás kellemetlenségeinek teszi ki. Ez azonban még mindig menthető volna. De nem menthető először az, hogy a cél a műsoron megemlítve nem volt és másodsor az, hogy a mint beszélük, nevezett tanító ur, mint az említett dalárda karmestere és több magán háznál zene-mester, szép jövedelemmel rendelkezett s kissé komolyabb gonggolkozás mellett nemcsak az utra, de még öreg napjaira is kis összegecskét gyűjthetett volna össze. Már most, mit or a közönség — számtalan jótékony célra igénybe vett filléreit a fentemlített célra fordítani kívánják, talán a legszerényebb követelmény az, hogy ez legalább közzé tétessék, mert azt csak nem akarom elhinni, hogy a cél csakis fenti okból hallgatott volna el.

Még a kis városi hangversenyhez éppen meg nem kívántató drága ruhák és azoknak kissé nagyobb mértékben kivágva létét mint felesleges emlitem meg.

Igaz ugyan, hogy hazafi Veray János nem valami komoly nevezetesség, de megjegyezve azt, hogy ő paprikás verseinek a nagy közönség előtti előzöngése céljából neszze vidékről ide gyalogolván, e paradicsomi élvezetben részesülhetésért fejéknént csak 10 krajcárt szabott, ebből is 2¹/₂ krt a csángók, 2¹/₂ krt szegény iskolás gyermekeknek ajánlván fel, maga részére 5 krt tartott meg. Az is igaz, hogy ez előadás vajmi csekély lehetett az élvezet, nem is azért vonom a két előadást párhuzamba mintha az elsőnek megtörténtét a legtávolabbról is rosszallanám. Csak a célról szólok és összehasonlítom, melyik a nemesebb cél?

A hangversenyre vonatkozólag még megjegyzem,

hogy ismertebb, könnyebb darabokat adjanak elő a jövőben. A jó játékos a könnyebb darabban is ép úgy kitűnik, mint a nehezebben. Különösen az utolsó szám, a „Marsch”-ra névze áll ez. Vannak marschaink, indulóink igen szépek, ismeretesek, s csak mindig jó az, ha a közönség hangversenyeken nem nagy mesterek még nagyobb műveit, hanem inkább, ha nem is oly nagy mesterek — de ismert — műveit adják elő. Ez a közönséget nagyobb érdeklődésben tartja s e szerint többet élvez. Városunk nem oly világváros, hogy abban a zene-művészek túl számban fordulnának elő. Itt csak műkedvelők vannak, s ezeknek is azt hiszem, nem valami rendkívüli élvezetül szolgál az, ha egyes előadások előtt bizony megfeszített szorgalommal kénytelenek a közönségnek nem épen legnagyobb rokonszenvével találkozó darabot betanulni, hogy azt oly precisióval adhassák elő, mint a leirt hangversenyben. Mindenkifelett pedig a jótékony cél lebegjen szem előtt! Mennyi sebet lehetett volna a befolyt 120 firtal behégesztetni?!

Isten velünk.

r. l.

Ó-Becsen, 1883. május 20.

Az általános nemzeti mozgalomtól, mely a hazatelepített csángó testvéreink felségelyezésére ország-szerte oly meleg rokonszenvvel indult meg, mi sem maradhattunk tétlenül távol. Sokkal erősebben kaptuk meg szívünket s a testvéri szeretetnek legérzékenyebb hurjait pengtet meg kebleinkben e hazajóktól egykor elszakadt véreink nyomoru sorsa! mert mi láttuk azt két ízben; hallottuk saját ajkainkról az édes haza határain túl nyomor és nélkülözések közt töltött évek hosszú sorozatát! — Láttuk fájlalom sajtolta könnyeit végig peregni napbarnított arcáikon? hogyné sietnénk akkor a jótékonyág terére lépni s fölölegünk egy részével enyhíteni a sors csapásait, részvétünk és meleg testvéri szeretetünk balzsamával gyógyítani s feloldani a hontalanságban szenvedett sebek sajtócsapásait! — Az óbecsei gazdasági egyleti ifjuság ragadta ez alkalommal kezeibe a jótékonyág zászlaját és pünkösdi vasárnapján táncvigalmat rendezett a sörház szépen díszített kertjében. Már d. u. 3—4 órakor látni lehetett ünnepes díszbe öltözött szépinket, kik selyem ruháik lágy suhogásával betölték a Fürdő- és Sörház-utcát; amint festői csoportozatokban iparkodtak kijutni az igéret földére és letáncolni a házasság kötésekben meddő bárány-farsang boszantó kínjait.

De el is mondhatom, hogy nem táncolt 7 vármegye sem összesen annyi csárdást, csángó testvéreink szerencsés megérkezésük és felségelyezésük örömeire, mint mi d. u. 4 óratól másnap reggeli 4 óráig — tehát teljes 12 óráig keresztül amennyit táncoltunk! Mert hogyan is lehetett volna ott a multak keservein bánykódni? — midőn két zenekar csinálta a jó kedv melegágyát: — a korcsmáros meg plane 5 krajcárjával iparkodott fogyasztani a még mindig „Fickó” nevet viselő árpa levét.

Es így nemcsak kenyérrel, borral és pénzzel áldoztunk nektek oh nemes véreink csángók! — hanem könnyekkel is!

A sok szép hölgy között mint rózsák tündököltek: a Popovics nővérek és Terék Örszike kisasszony; Gombosné, Gerberné, Terékné, Lieszkovszkyne asszonyok és Gersterné asszony Szentamásról. — A gyönyörű mulatságnak 110 firt tiszta jövedelme volt, mely nem csekély tényezőül szerepel csángó testvéreink felségelyezésénél. E sikerűs mulatság örökös és materialis hasznát élvezni fogjuk a jövőben is, mivel földmivelőink csak felbátorítottak általa s úgy hisszük megfogják ragadni jövőben is a már kibontott zászlót, hogy a nemis jótékonyág terén azt oly kitartással s fáradhatlan buzgalommal lobogtassák; mint minővel ez alkalommal téték. E szép, bekénes lefolyt mulatság teljesen becsületére és tisztelésére vált az azt rendező földmivelő fiatalágnak!

Amint hallom a műkedvelő társulat is előadást szándékozik tartani csángó testvéreink javára. Ideje is volna már, hogy a másfél év óta szerzett felbérákon nyugvó műkedvelőink szenderegéseikkől felpattanának, s az őket szép sikerrel pártolt közönségnek, a jótékonyág magasatos érületének ápolása és fejlesztése mellett, néhány élvezetűs estét nyujtanának!

Most állj meg nap! világítsd meg a hajlékot. Te meg veselkedj neki szellő! lebbentsd fel a szünnyog hálót, mely alatt kiállott fáradalmait édes hortyogások közt alussza a nagy hazafi Veray János. Igen! a nagy költő, a kakadu és rhinocerus rendek kiérdemelt tulajdonosa itt van közöttünk és nagyszerű előadásokat rendezne, ha volna kikkel és kiknek!

Mert hiába no! ez a mi népünk képtelen megérteni őt, gyenge az ő eszének szárnyalása s képtelen a nagy népköltő tavali hájjal jól megkenegettet dorombja hurjainak a léghör magasabb régióban csukladozó hangjait felfogni és megérteni; a minek keserű következménye az, hogy nem teszik jól a picula! — No de kívánom neki hogy.

Fesljen bőven a picula,
Hogy láthassa mielőbb Buda,
Onnan osztán minden este,
Átsétálhasson a lámpásos Pestre!

— cs. —

Ó-Kanizsa, 1883 május 16.

Ó-Kanizsa szép kiterjedésű közbavonallal bír, a melynek hasonfele azonban csak legelőül használható. A legeltetési jogot úgy a szellő, mint a kis- vagy nagyobb birtokos egyaránt igénybe veheti, ha jószág állománya van. A legeltetési bérlet mondhatni csekély.

A nemzetgazdaság egyik főkélléke, hogy minél több és többet adozó polgára legyen valamely országban, az egyes községeknek, mint a melyek összesége képezi az országot, erkölcsi kötelessége ép úgy mint magának az államnak, hogy tisztességes megélhetési és ennek alapján vagyon szerzhetheti módokat nyujtson lakosainak. Nálunk ép ezt akarja a képviselői testület nemcsak megszoritani, hanem megakadályozni, a midőn határozatilag kimondá: hogy a juhok legelőjeül ezutánra a járás-legelő legalantabb fekvő helyei adhatók át. A ki előtt ismeretes a vizenyős legelő kártékony hatása a juhok életére névze, átlátja; hogy az

ilyetén határozat a szegényebb sorsu lakosok anyagi pusztulását vonja maga után.

A juhoknak egyik legveszedelmesebb betegsége a lépmetely, minek felléptét a juhoknál egyedül a vizenyős, sáros legelő eredményezi: ezen gyógyíthatatlan betegség a juhoknál rövid két év alatt a több százza menő nyáját teljesen elpusztítja s a tulajdonost, kinek minden vagyonát nyája képezi, a nyomor és kétségbeesésbe taszítja, honnét menekülést nem találva úgy a községnek, melynek határozata folytán jutott eddig, mint magának az államnak, melynek adozó polgára volt, csak terhére leend.

A határozat indokolásánál érvül hozott föl, hogy a juhászok közül többen visszaéléseket követnek el, a mennyiben idegenek juhait nyerészkedési szempontból átválalnak a legeltetés idejére. Ez nagy baj; de megakadályozható, csak ne sajnálják az intéző körök ama csekély fáradságot, mely az összes jószágállományuk összeírása alkalmával állana be, midőn házról házra járva biztos tudomást szereznének minden egyes lakos barma létszámáról. A visszaélések ennek következtében megszűnnének és a legelő, mely manapság a lakosság marhaállományának kevés, nem felesleges bőven ugyan, de elég lenne.

A visszaélések megszüntetése végett két indítvány tétetett a gyűlésen: a jószág-állományuk arányosítása az ingatlan vagyonhoz, másik a közbavon felosztása.

E hó 15. üdvözölhetük betelepített csángó testvéreink negyedik csoportját. A szegedi csángó bizottság sürgönye következtében reggeli 8 órára várta bőkezű közönségünk lágy kenyér, szalonna és pálinka reggelivel a beköltözöttöket; elmúlt a dél még sem érkeztek meg várva várt vendégeink. Délután két óra felé dördült el a mozsár, figyelmeztetve a több ezerre fölszaporodó várakozó közönséget, hogy pár perc múlva megérkeznek a nehezen vártak.

Fölharsan az „éljen” mindkét részről, első és második zene-arunk egyesülten zendíti rá Rákócziink szívet nemesítő dallamát, szünni nem akaró „éljen a magyar”, „éljenek a csángók” fölkiáltások mellett vet horgonyt a hajó. A lassan csillapuló zaj után nagyságos és főtiszteendő Mészáros Ignác prépos-plébános urunk meleg szavakban tolmácsolá Ó-Kanizsa városa lakosainak atföltötti örömet, miszerint ismételve részesülhet a közönség hazánk számkivetett fiai látása és megvendégeltetésén. Mielőtt Isten hozottat mondana Isten áldását kéri számukra, hogy lehessenek az édes magyar hazának hű és vallásos fia. A betelepültek vezetője Koczor ur meleg szavakban köszöni meg Ó-Kanizsa város érdeklődését csángó testvéreink nevében, de a kiszálhatást melyet önagysága Ó-Kanizsa nevében kért, az idő rövidsége miatt meg nem engedheti.

Azon negyedóra alatt míg a hajó az állomásnál horgonyzott, a fölhalmazott élelmi cikkek körülbelül 100 kenyér, pár mázsa szalonna, egy hectoliter pálinka, több zsák burgonya, lencse, ivó és főző edények, hordattak a hajóba, város biránk Koczor urnak nyugtája mellett 42 firtot mint szintén adományi összeget adott át. A válás alkalmával Lábdy István ur fenkölt szellemű beszédjében veénk bucsut vendégeinktől, kiket hosszabb időre szerettünk volna keblünkre ölelni.

Egy a kívánságunk: legyenek új otthonukban a magyarok hatalmas Istenétől megáldva!

r. l.

A káposztatermesztés.

A legtöbb gazda, sőt még a kertészek nagyrésze is hibásan jár el a káposztatermesztésnél már azonnal a palántanevelésnél; aránylag kis térré túlságos sok magot szórván el, holott úgy a gazdák, mint a kertészek is tapasztalásból tudhatnák, hogy csak erős, gyökérdús csemetéből lehet életerős növényt várni, a káposztától kezdve, fel a legnagyobb fáig.

Az első hiba tehát a káposztatermesztésnél, a mit annyian elkövetnek, hogy a magot túlsűrűn vetik a palántaágyba, minek következtében az abból kikerülő palánta, mind hosszú száru, nyurga növények, melyeknek e mellett gyökérképződése is silány, nyomorult, és így a kiültetett palántáknak még gyökéreztetés is csak a kiültetés után kell kifejezteni. De a mit viszont ismét csak oly mérvben képesek tenni, a mily mérvben a föld a melybe kiültetnek, elő volt készítve. Ha tehát jó erős gyökéreztetű s két három levelű palántákat akarunk a kiültetéshez nyerni, legelőször is a palántaágyba a szokottnál ritkábban kell vetni a magot. Az ily erős kifejldésű palántákat, ha előbb a palántaágyat megöntözzük, mind egy-egy pamat földdel lehet kiszedni, minek folytán azok sokkal könnyebben begyökeresednek, s kevésbé érzik meg az átültetést, mint a palántaágyban sűrű állású és silány gyökéru növények, melyeket ezenfelül még ha azt akarjuk, hogy fenálljanak, mélyebben is vagyunk kénytelenek ültetni, a mi az átültetett palántáknak szintén nem lehet előnyére.

Az ültetésnél, meg a mit rendszeren eső után szokás végezni, az ültetők bal kezökben egy csomó növénynyel, s jobb kezökben lyukgató fával felfegyverkezve, a mit azonban sokszor a jobb kéz mutató ujjának kell helyettesíteni, hátrafelé meave kezdik meg a munkát, minek következtében sok palántát azon sors ér, hogy épen olyan helyre kerül, hol az ültető már jó keményre tapodta lábával a földet, miután pedig a hosszú nyurga növény számára, hogy az megálljon, jó mélyre kell csinálni a lyukgatófával a lyukat, s hozzá ugyan e célból jól oda kell nyomni a földet is a lyukgató fával, főleg ha kissé kötöttebb a talaj, melybe a palántát ültetnek, azok oly keményen betemettetnek, mint ha csak befalazva volnának. Csoda e azután, ha egy ily módon beültetett káposztaföldben miúddig csak alig hogy tengenek a kiültetett palánták, a mig egy jó kiadó eső a földet annyira fel nem lágyítja körülöttük, hogy új gyökereket képesek létrehozni, s a mig azután a bekövetkező kapálás következtében a növényeket a levegő s meleg behatása vitorabb életre nem éleszti.

Ily módon a növények kifejldése gyakran hosszú időre vissza levén vetve, ha csak kissé kedvezőtlenebb is az őz utója, a káposztatermesztés rendszeren silányul út ki.

Mennyivel másképp néz ki egy ily káposztaföld, mely a palánta ágyban ritka állású, s ennél fogva erősen kifejlett s erős gyökéreztetű palántákkal ültetett be, főleg ha azok gyökérukön egy pamat földdel ültet.

tetnek el, s az ültetésnél azok gyökeréhez csak szeliden s vigyázva nyomják az ültetők a földet. Igaz, hogy ekkor alig képes két ültető is annyit ültetni, mint különben egy, de azután az eredmény is egész más az ily munka után.

A palánta ültetésénél tehát igyekezni kell azokat minél több földdel gyökükön kiszedni, s minél kevesebb növényt kell egyszerre kézbe venni, hogy azok levelei is minél kevésbé sérüljenek meg, vagy a mi még célszerűbb, tegyük a palántákat egy kosárba s ebből egy gyermek által egyenként adassuk az ültető kezébe. S ha az ültetés után hosszabb szárazság köszönt be, akkor legalább egyszer jó erősen meg kell öntözteni az elültetett palántákat, ha biztos sikert akarunk elérni.

Az alább közlendő palántaültetés kissé körülményesnek fog talán sokak előtt tetszeni, de aki azt egyelőre csak kiesiben is megkísérli, meg fog ennek előnyös voltáról azonnal győződni.

A mely földbe káposztát akarunk ültetni, annak természetesen jó erőben kell lenni s ezt még ősszel jó mélyen kell felszántani. Tavaszra aztán azt újra felszántva s fogasolás által egészen oly porhanyóvá téve, akár a kerti föld, azt 4 1/2 láb szélességű ágyakra kell osztani, mire egy munkás az ágyakban egy bottal palánták helyeinek megjelöléséhez fog, amit azért szükséges megtenni, hogy a növények egymástól mind egyenlő távra legyenek, s hogy az ültető könnyebben végezze munkáját. Ez meglévén, egy munkás egy kapát vesz kezébe, egy másik meg a kosarat a palántákkal. Az első munkás, a palánta előre kijelölt helyén egy gyenge kapavágást tévén, a felvágott földet kissé felemeli, mire a másik munkás a jobb kezébe vett palántát, szívlevelével napkeletre irányítva, oly mélyen helyezi a kapavágás által készült gödröcskébe, a mennyire ezt a palánta szárának hosszúsága követeli, rendesen, hogy annak gyökere m. e. 2 hüvelykre kerüljen a föld alá; az első munkás ekkor egy kaparantással visszajektve a felvágott földet, a palánta a legszebben be van helyezve anélkül, hogy annak gyökere az ültetés által legkevesebbet szenvedett volna. S a palánta gyökerére hullott porhanyó föld szabad behatást engedvén a nedvesség, melegség s levegőnek, azok pár nap alatt mint vidor tenyészetnek indulnak.

Ha egy ily elültetett palántát, ha az időjárás nedves és meleg volt, néhány nap múlva a földből kihúzzunk, annak gyökerein már látni a begyökeresedésnek indulás jelét. S igaz, hogy ily ültetve a palánta ültetőkör egészen a földön fekszik, de néhány nap múlva az teljesen fölegyenesedik, mi által annak szára ugyan egy könyököt kap, de ez csak arra szolgál, hogy az még előbb és még szebben megfejeződik.

Ily módon három munkás, t. i. egy kapás, egy ültető és egy adogató, egy perc alatt 10 palántát képes elültetni; tehát 10 óra alatt mintegy 6 ezer palántát, de a minék még ha csak felét végzik el, azt hiszszük meg lehet azzal mindenki elégedve.

Hugom ravatalánál.

Isten veled immár én drága jó hugom!
A viszontlátásig ott fenn: Isten veled!
Előre mentél csak, oh! azt én jól tudom,
Nekünk is ott lesz majd, hol néked van helyed.
A forgandó sors ég-hajította keréke
Most a te nevedet hozá felszínre ép,
Az itthagrottaknak míg nem mindegyike
Előbb-utóbb szintén a te nyomodba lép.

Halvány orcádon a szelidség lelke ül,
S ismérvid előtt ez épen nem esoda;
Hiszen szelid lelked igaz jelképeül
Helyezte azt maga a jó Isten oda . . .
Nem irigyled soha a mások örömet,
Mi fáj s a könyvűt mind magadnak tartva meg . . .
Csak akkor hullatád a könyvek özönét:
Ha látod helle, más szegény, hogy kesereg!

A jó anya vagy hű hitves kötelmeit
Teljesítted-e te jobban, hűvebben? . . .
Pihenőt tart méltán az ember-elme itt;
Mert vajmi nehéz jól itélnie ebben . . .
De kinek a testvér-szeretet érzete
Olyan magasatosan dobogtatá szívet,
Nem földi élv vala, mit akkor éreze:
Ha keblére voná magzatjait s hívét.

Menyasszony-koszorúid rövid tíz év előtt
Ép e napon tűzték fejedre fel ékűt,
Amelyen a halál fagyos keze letört
S mi tőlünk elrabolt siri jegyesűl . . .
De nem rabolta el legszebb ékességed —
Mocsoktalan ragyog lelked tisztasága,
S még a sir ölen is ékíteni fog téged
Az esküdtött hűség lilium-virága.

Oh boldog vagy! ki így rénpékkel ékesen
Hagyhatád a földön lelked por-sátorát . . .
Te nem, nem haltál meg, csak alszol csendesen,
Míg tisztult szellemed jobb bonba szárnyal át.
Ott vár epedve rád két his szárnyas angyal
— Akik megelőztek — kicsiny két gyermeked,
Míg itt alant a más két his ártatlannal
Szeretted imáznak: áldott legyen neved!

Isten hát már veled én drága jó hugom!
A viszontlátásig ott fenn: Isten veled!
Előre mentél csak, oh! azt én jól tudom,
Nekünk is ott lesz majd, hol néked van helyed . . .
Legyen a hant könnyű, édes legyen álmod,
Szerafek öröme legyen ébredésed . . .
S hiktől olyan fájón esett itt megválnod —
Együtt dicsérhessük az Urat át veled!

Bejmak.

Garay József.

Pattantyú.

Egy szomjazó korhely így szólott egy urhoz, kivel az imént ismerkedett meg:

— Mily nagy szerencse volna rám nézve, ha az urral a „brudert“ meghithatnám.

NYILTTER. *)

SALVATOR
első rangú vasmentes savanyúvíz,
lithium és bornátriumban gazdag forrás, orvosi tekintélyek által a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál rendelve; — kiváló szer a köszvény-, hólyag- és vese-bajoknál. Borral használva igen kellemes üdítő-ital.
Kapható ásványvíz-kereskedésekben s legtöbb gyógyszertárban.
20-3 Salvator-forrás-igazgatóság Eperjesen.
Budapesten főraktár **ÉDESKUTY L** urnál.

*) Az e rovatban közlöttéért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNAR ISTVAN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

Pályázat.

A prigl.-sz. iváni német-magyar tannyelvű községi elemi népiskolánál előléptetés következtében üresedésbe jött osztálytanítói állás betöltendő. — Ezen állomás évi járandóságai: 450 frt készpénz, 5 öl kemény tűzifa és megfelelő szabad lakás, kis kerttel.

Pályázók felszólítanak, kellőleg felszerelt kérvényeiket folyó évi június hó 10-ig a helybeli községi iskolaszékhez beküldeni.

Prigl. Szt. Iván, 1883. évi május hó 10-én.

3-2

Az iskolaszék.

Házeladás.

A zombori zöldfa utcában fekvő 153. számú ház szabad kézből eladó, esetleg egy vagy több évre bérbe kiadó. A feltételek megtudhatók a fenti számú házbán. 3-2

Pályázat.

Bács-Bodrogh t. e. vármegyék törvényhatósági tekintetes bizottságának folyó évi április hó 17-én tartott rendes közgyűlésében 70. közgy. sz. a. hozott határozatában megerősített Csantavér községi alapszabályokban foglalt segédjegyzői állásra ezennel pályázat hirdettetik: választási határnapul f. év május hó 31-ének d. e. 8 órája tüzetik ki.

Ezen segédjegyzői állással a következő évi javadalmazás van egybekötve:

1. készpénz fizetés 300 frt
2. lakbér fejében 60 „
3. egy negyed telek földnek haszonélvezete,
4. négy öl fűtőszalma.

Felhivatnak tehát a pályázni óhajtok, hogy ezen állomás elnyerése végett a jegyző szigorlatnak való letételéről szóló okmánnyal kellőleg felszerelt folyamodványait Csantavér község előjáróságához f. é. május hó 30-ikáig bezárólag benyujtsák.

Kelt Csantavéren 1883. május hó 15-én.

Hajdufi Károly,
községi jegyző.

Szabó Ferenc,
bíró.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KÚT
legjobb Asztali-és üdítő ital,
kittünő hatásának bizonyított köhögésnél, gégo bajoknál,
gyomor-és hólyag hurutnál.
ÉDECSEK (az emésztés elősegítésére).
Mattoni Henrik, Karlsbadban (Csehország).

Zombor 1883. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

KLINGL & BAUMANN in WIEN.
! Messzelátó !
(Uj optikai zsebszerszám)
turisták, hegyi és tanyai lakók stb. számára.
3-4 órányira tisztán a világosan elmutat!
Ezen új találmányu messzelátó két optikai lenosébből áll, melyeket bármely sétatálcára ráerősíthetni s melyek aránylag jelentékenyen jobbak az eddigiekénél. Ezért köztetszésre is találtak és szabadban sétálóknak nélkülözhetlenek. — Árak: —
Messzelátó (tokban) zsebre dugható 1 25, finomabb 1 75, legfinomabb, nagyobb lensével . . . 2 50.
Baroscop biztos és megbízható időmutató 2 frt, finomabb kiállításban . . . 2 75.
Bormérő, mellyel a bor jobb vagy gyengébb minőségét rögtön felismerhetni . . . 90 kr.
Pioscop Uj szabadalmazott tejmérő, a tej minőségének rögtön felismerésére . . . 1 75.
Fürdőhőmérő (uj fajt.), hideg és meleg, kivált gyermekfürdők számára . . . 75-1 50 kr.
Kis ritkaíró zseb-mikroszkop kittünő jó, 45 75 kr., nagyobb . . . 3 frt, 4 50, 6 50 kr.
Kis csavargőzősők teljes utazási, gőzerővel hajtható minden vízmedencében . . . 3 50, 6, 12 frt.
Használati utasítás minden darabhoz ingyen.
Ismételadók nagybani vételnél gyári áron kaphják.
Szétküldés utánvéttel:
Klingl & Baumann Wien I., Tegethoffstrasse Nr. 3.
Uj képes árjegyzék 200 szép illusztrációval „csupa újdonság“ 15 krnyi bérlegért bérmentve küldetik. 6-6

A Bács-Bodrogh megyei r. k. kántor urak becses figyelmébe!

Egy 30 éves, szolid jellemű s példás erkölcsű férfi ajánlkozik egy évi tartamra kántor-gyakornoknak. Az illető az orgona iskolának szabályai szerint minden éneket képes hiba nélkül lejátszani s csak azért óhajta gyakornokoskodni, hogy magát a kántorságban teljesen kiképezze. — Az illetőnek van saját új harmoniuma. Ágynemű és mosásról önönmaga fog gondoskodni s csak teljes kosztot és havi két forint fizetést kíván. Állomását ez évi július 10-én elfoglalhatja. Bővebb felvilágosítással szolgál: 3-3

Szalay György,
kántortanító Ujvidéken a szt. Rókusnál.

KRONDORFI
Savanyu-Kút
STEFANIA
Koronaherczegné forrás.
Trieszt 1882 anyany. érem.
Főraktár:
FALCONE GUSZTÁV
fűszerkereskedésében Zomborban.
12-2

2780. sz.
tkvi 1883.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kulai kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a hodsági takarékpénztár végrehajtónak Mayer Vendel hodsági lakos végrehajtást szenvedő elleni 200 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a kulai kir. jbiróság területén levő, és a hodsági 622. sz. jtkvben A. I. a. foglalt 242/b hr. sz. ház helyre az árverést 700 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1883 évi július hó 20-ik napján delelőtti 10 órakor Hodság községánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10% át vagyis 70 fto készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. c. 170. §-a értelmében a bántapénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Kulán 1883. évi ápril hó 27-én a kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóságánál.

Sztojkovits,
kir. aljbíró.